

Broj: 01-16-1-1643-36 /22
Banja Luka, 12.08. 2022. godine

**UPRAVNI ODBOR
UPRAVE ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE**

Ured predsjedavajućeg

Predmet: Zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2023. godinu

Na osnovu člana 6. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Ministarstvo finansija i trezora BiH, aktom broj: 05-16-2-4801-1/22 od 13.07.2022.godine dostavilo nam je Instrukciju sa uputstvima za pripremu zahtjeva za dodjelu sredstava iz Budžeta za 2023. godinu.

Prema Instrukciji Ministarstva finansija i trezora BiH indikativna gornja granica rashoda za 2023. godinu, za Upravu za indirektno oporezivanje je 119.421.000 KM, od čega 119.395.000 KM iz budžeta, 26.000 KM iz primitaka ostvarenih prodajom stalnih sredstava, a planirani broj zaposlenih je 2591, te sve zahtjeve preko gornje granice rashoda treba iskazati kroz aneks.

U skladu sa članom 14. stav 1. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 44/03, 52/04, 34/07, 49/09, 32/13, 91/17) dostavljamo vam na razmatranje i odobravanje Prijedlog budžeta Uprave za indirektno oporezivanje za 2023. godinu.

Gornjom granicom rashoda za Upravu za indirektno oporezivanje odobreno je 119.421.000 KM, od čega za:

- bruto plate i naknade plata 72.915.000 KM,
- naknade troškova zaposlenih 11.775.000 KM,
- materijalne troškove 23.505.000 KM,
- kapitalna ulaganja 11.226.000 KM (od čega 26.000 KM iz primitaka ostvarenih prodajom stalnih sredstava).

Kako je ovaj iznos nedovoljan za funkcionisanje Uprave za indirektno oporezivanje i realizaciju prioritarnih projekata, da bi obezbijedili minimum za funkcionisanje, rukovodioci programa/sektora su se usaglasili da se sredstva odobrena gornjom granicom rashoda rasporede na tekuće izdatke u iznosu od 110.397.000 KM (bruto plate 72.915.000 KM, naknade troškova zaposlenih 13.977.000 KM i materijalne troškove 23.505.000 KM) i kapitalne izdatke u iznosu od 9.024.000 KM (od čega 26.000 KM prihod od prodaje stalne imovine), a da se kroz aneks budžetskog zahtjeva iskaže na poziciji tekućih izdataka 10.699.000 KM i kapitalnih izdataka 24.711.000 KM.

Ukupan budžetski zahtjev Uprave za indirektno oporezivanje je 154.831.000 KM (osnovni 119.421.000 KM i aneks 35.410.000 KM).

Uprava za indirektno oporezivanje je institucija od čijeg uspješnog funkcionisanja zavisi sveukupna makroekonomska stabilnost i fiskalna održivost svih nivoa vlasti u BiH, krenuvši od najvišeg državnog nivoa, pa do entitetskog i na kraju najnižeg lokalnog nivoa. Uprava za indirektno oporezivanje je u 2021. godini sa Jedinственог računa, od ukupno naplaćenih prihoda u iznosu od 8,4 milijardi KM, doznačila 5.731.414.832 KM entitetima i Distriktu Brčko.

Prioriteti djelovanja Uprave za indirektno oporezivanje zasnovani su na zakonom definisanoj nadležnosti Uprave za indirektno oporezivanje, na Srednjoročnom planu rada, na Projekciji prihoda od indirektnih poreza, na realizaciji mjera i zaključaka usvojenih od strane Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, preporukama Međunarodnog monetarnog fonda na izvršavanju obaveza propisanih Akcionim planom Vijeća ministara BiH za provedbu reformske agende po pitanjima za koja je nadležna Uprava za indirektno oporezivanje, obavezama koje proizilaze za Upravu za indirektno oporezivanje iz Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini, obavezama iz drugih važećih strateških dokumenata u BiH (Strategija reforme javne uprave u institucijama BiH, Strategiji razvoja internih finansijskih kontrola u institucijama BiH, Strategiji upravljanja javnim finansijama u institucijama BiH) po pitanjima iz djelokruga rada Uprave za indirektno oporezivanje, kao i obavezama po osnovu ostalih strateških dokumenata u Upravi za indirektno oporezivanje (Strategija unaprjeđenja poštovanja propisa u oblasti indirektnih poreza, Strategija upravljanja rizicima u Upravi za indirektno oporezivanje i dr.).

Prioritetna aktivnost Uprave za indirektno oporezivanje je kontinuirano obezbjeđivanje jednoobrazne primjene propisa o indirektnim porezima na cijeloj teritoriji BiH i obezbijediti nesmetano i efikasno funkcionisanje sistema naplate indirektnih poreza i raspodjele prihoda, te praćenje izvršavanja obaveza poreskih obveznika. Za realizaciju naplate indirektnih poreza jednaka pažnja se posvećuje i naplati uvoznih dažbina kao i naplati indirektnih poreza u unutrašnjem prometu.

Prema aprilskim projekcijama prihoda od indirektnih poreza za period 2022-2025, za 2023. godinu planirana je neto naplata prihoda u iznosu od 7,8 milijardi konvertibilnih maraka. Kada se tome doda projektovani iznos povrata od 1,5 milijardi konvertibilnih maraka, bruto naplata se planira u iznosu od 9,3 milijarde konvertibilnih maraka.

Za prethodno navedenu aktivnost zaduženi su svi sektori unutar Uprave za indirektno oporezivanje. Kako bi se svi poslovni procesi uspješno odvijali, a od čega zavisi efikasno funkcionisanje sistema naplate indirektnih poreza i raspodjele prihoda, te praćenje izvršavanja obaveza poreskih obveznika, neophodno je da se Upravi za indirektno oporezivanje obezbijede materijalno tehnička sredstva, prije svega putnička motorna vozila, računarska oprema (desktop računari i laptopi) te štampači, skeneri odnosno multifunkcionalni kopir aparati.

Obzirom da je Uprava za indirektno oporezivanje u 2021. godini dobila status ovjerioca za izdavanje kvalifikovanih elektronskih potvrda (certifikata) za kvalifikovano elektronsko potpisivanje, planirano je da se nastavi sa obezbjeđivanjem dodatnih elektronskih usluga poslovnoj zajednici, a što iziskuje dodatne izdatke (za nabavku

smartCard paketa, osiguranje od odgovornosti i dr.). Kako je primjena zakona o carinskoj politici počela od 01.08.2022. godine u 2023. godini neophodna je nabavka Smart card paketa u ukupnom iznosu od 4.000.000 KM.

Prijedlog budžeta za 2023. godinu iskazan je u izvještaju iz Informativnog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) i to, po programima i linijski (po analitičkim ekonomskim kategorijama), te u dodatnim tabelama:

- pregled kapitalnih ulaganja (osnovni zahtjev i aneks),
- tabela bilanse,
- pregled višegodišnjih kapitalnih ulaganja,
- pregled IPA projekata,
- pregled zakupa,
- pregled potrebnih sredstava za bruto plate i naknade plata u 2023. godini,
- pregled potrebnih sredstava za naknade troškova zaposlenih za 2023. godinu,
- pregled zaposlenih u 2022. godini i dinamika zapošljavanja u 2023. godini,
- pregled potrebnih sredstava za stručno usavršavanje,
- pregled budžetskog zahtjeva po programima.

Prema Odluci o programskoj strukturi i određivanju rukovodilaca programa iz Srednjoročnog plana rada Uprave za indirektno oporezivanje za period 2022.-2024. godina broj:01-02-2-2097-1/21 od 29.09.2021. godine u Upravi za indirektno oporezivanje je definisano *pet programa*:

- Naplata indirektnih poreza,*
- Identifikacija i eliminacija svih oblika nezakonitog obavljanja djelatnosti,*
- Razvijanje informativnog sistema u cilju automatizacije poslovnih procesa,*
- Modernizacija kapaciteta za funkcionisanje graničnih prelaza i objekata Uprave,*
- Razvoj efikasnog sistema pružanja usluga obveznicima indirektnih poreza.*

U okviru specifičnog cilja-makroekonomska stabilnost određen je *program-Kreiranje politike indirektnog oporezivanja* čij nosioc je Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje.

Budžetski zahtjev Uprave za indirektno oporezivanje za 2023. godinu iznosi 154.831.000 KM. Od tog iznosa, u osnovnom zahtjevu 119.421.000 KM, koliko iznosi indikativna gornja granica rashoda za Upravu za indirektno oporezivanje, a kroz aneks je iskazan zahtjev za dodatnim sredstvima u iznosu od 35.410.000 KM (iznad limita).

Struktura ukupno planiranog budžeta po ekonomskim kategorijama je:

- bruto plate 72.915.000 KM,
- naknade troškova zaposlenih 13.977.000 KM,
- izdaci za materijal i usluge 34.204.000 KM,
- kapitalni izdaci 33.709.000 KM,
- kapitalni izdaci iz ostvarenih prihoda od prodaje stalne imovine 26.000 KM.

Od ukupno planiranih rashoda, kroz osnovni zahtjev planirano je 119.421.000 KM za:

- bruto plate 72.915.000 KM,**
- naknade troškova zaposlenih 13.977.000 KM,**
- izdatke za materijal i usluge 23.505.000 KM,**
- kapitalne izdatke 8.998.000 KM,**
- kapitalne izdatke iz ostvarenih prihoda od prodaje stalne imovine 26.000 KM,**

- a kroz aneks (iznad limita) 35.410.000 KM za:**
- izdatke za materijalne troškove 10.699.000 KM,**
- kapitalne izdatke 24.711.000 KM.**

Vezano za planirane izdatke u 2023. godini dajemo sljedeće obrazloženje:

1. TEKUĆI IZDACI

Uprava za indirektno oporezivanje u osnovnom zahtjevu planirala je za 2023. godinu tekuće izdatke u iznosu od 110.397.000 KM od čega za:

- bruto plate 72.915.000 KM,**
- naknade troškova zaposlenih 13.977.000 KM,**
- izdatke za materijal i usluge 23.505.000 KM.**

Za bruto plate zaposlenih planiran je iznos od 72.915.000 KM. Plan izdataka za plate i naknade je urađen na bazi **broja zaposlenih 2591** i iznosa plata i naknada u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 50/08, 35/09, 75/09, 12/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18) i **osnovici za obračun plate od 535 KM.** Kod projekcije bruto plata obračunato je uvećanje plate po osnovu člana 36. Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (uvećanje za rad noću, rad nedeljom i rad na dane praznika), dodatak na osnovnu platu po osnovu člana 26. stav (1) tačka a) (radni staž) i tačka b) alineja 2) (dodatak na posebna ovlaštenja), alineja 8) (zaposleni koji obavljaju složene informatičko-aplikativne poslove). U Upravi za indirektno oporezivanje, na osnovu podataka o zaposlenim na dan 30.06.2022. godine i radnim mjestima čije popunjavanje je planirano u toku 2022. godine, uvećanje plate po osnovu rada noću, nedeljom i na dane državnih praznika u 2023. godini ostvarivaće 635 zaposlenih (od kojih 593 ima i dodatak po osnovu posebnih ovlaštenja -20%), dodatak na platu po osnovu posebnih ovlaštenja (20%) 1792 zaposlenih i dodatak za obavljanje složenih informatičko-aplikativnih poslova 20 zaposlenih.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Uprave za indirektno oporezivanje („Službeni glasnik BiH“ broj 29/13, 11/16, 72/16, 47/17, 55/17, 41/19, 43/21 i 71/21) na radnim mjestima u organizacijskim jedinicama sistematizovano je ukupno 2887 izvršioaca, a prema stanju na dan 30.06.2022. godine, u Upravi za indirektno oporezivanje ima zaposlenih 2.393 (od kojih je na neodređeno zaposleno 2.179 izvršioaca, a na određeno 214 izvršioaca), i u Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje 9 izvršioaca. Uprava za indirektno oporezivanje je prema Vijeću ministara BiH pokrenula proceduru za zapošljavanje 165 izvršioaca (80 zaposlenika i 85 državna službenika).

Prilikom planiranja sredstava za bruto plate uzeto je u obzir razvrstavanje zaposlenih unutar platnih razreda koje je izvršeno u skladu sa odredbama Metodologije o izmjenama

i dopuni Metodologije za raspoređivanje zaposlenog unutar platnog razreda („Službeni glasnik BiH“, broj 76/20).

Prema Pravilniku o unutrašnjoj strukturi i sistematizaciji radnih mjesta organizacionih jedinica Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje sistematizovano je 14 radnih mjesta, a trenutno je zaposleno 9 izvršioaca.

Za naknade troškova zaposlenih u 2023. godini za 2591 zaposlenih planiran je iznos 13.977.000 KM. Visina naknada troškova zaposlenih utvrđena je u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na naknade zaposlenih, te važećim propisima koji se odnose na naknade (naknada za prevoz, topli obrok, regres, jubilarne nagrade, pomoći, otpremnine za odlazak u penziju).

Ističemo da je MFIT BiH, dana 01.08.2022. godine, elektronskim putem obavijestilo budžetske korisnike i dostavilo Informaciju o zaključku Vijeća ministara BiH o visini naknade za topli obrok i prevoz, te da su institucije dužne da u svom Zahtjevu za budžetska sredstva u 2023. godini planiraju topli obrok u iznosu od 11 KM po radnom danu i prevoz - povećanje za 20%, kao i da će odluke biti objavljene u Službenom glasniku BiH. Takođe su nas uputili da ukupan iznos plata i naknada, uključujući i gore pomenuto povećanje po osnovu naknada, planiramo isključivo u svom osnovnom zahtjevu unutar ukupne gornje granice rashoda, a ukoliko je neophodno materijalne troškove i kapitalne izdatke planirati u aneksu.

Povećanje naknada za topli obrok i prevoz po osnovu pomenutih odluka povećalo je ove stavke za Upravu za indirektno oporezivanje u iznosu 2.202.000 KM, za koliko su u osnovnom zahtjevu smanjene pozicije kapitalnih ulaganja u odnosu na odobrena sredstva gornjom granicom rashoda.

U toku 2023. godine po osnovu navršenih 65 godina života, odnosno navršenih 40 godina radnog staža penzionisaće se ukupno 82 zaposlena. Po ovom osnovu potrebna su sredstva u iznosu cca 800.000 KM.

Za materijalne troškove u 2023. godini planirana su sredstva u iznosu od 34.204.000 KM, od toga kroz aneks 10.699.000 KM.

Ističemo da Uprava za indirektno oporezivanje ima značajne materijalne izdatke za energiju, nabavku uniformi, štampanje akciznih markica, zakup, nabavku Smart card paketa, održavanje informacionih podсистema, održavanje objekata i opreme.

Obrazloženja po pojedinim ekonomskim pozicijama data su u izvještaju iz Informacionog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) po programima, koji je u prilogu.

Kroz aneks na pozicijama materijalnih troškova iskazane su sljedeće potrebe:

- nabavka Smart card paketa 2.500.000 KM,
- nabavka uniforme 700.000 KM,
- izdaci za održavanje informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje 3.500.000 KM (obnova podrške Oracle za Oracle licence 1.500.000 KM, održavanje NCTS-a 1.000.000 KM, održavanje video nadzora 1.000.000 KM),
- izdaci za tekuće održavanje objekata i opreme Uprave i graničnih prijelaza 3.499.000 KM.

Uprava za indirektno oporezivanje prema planu rada za 2023. godinu u obavezi je da održi funkcionisanje svih sistema koji omogućavaju nesmetan rad Uprave za indirektno oporezivanje u narednom periodu.

Imajući u vidu da je Uprava za indirektno oporezivanje odgovorna za sprovođenje zakonskih propisa i politike indirektnog oporezivanja, za naplatu i raspodjelu prihoda od indirektnih poreza, kao što su: PDV, carina, akciza i putarine, kao i da se najveći dio budžeta prikuplja po osnovu gore navedenih indirektnih poreza, od izuzetnog značaja je bitno obezbijediti kontinuitet automatizacije poslovnog procesa, kao i raspoloživost funkcionisanja carinskog i poreskog informacionog podsistema. S obzirom da se u slučaju carinskog i poreskog informacionog podsistema radi o sofisticiranim softverskim rješenjima baziranim na modernim tehnologijama i čiji je razvoj trajao više godina, potrebna su značajna sredstva za njihovo održavanje. Oba podsistema Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje, i carinski i poreski su od vitalnog značaja za funkcionisanje Uprave za indirektno oporezivanje, te je za održavanje ovako kompleksnog sistema potrebno više vremena od same realizacije i implementacije sistema. Imajući u vidu da bi i najkraći zastoj izazvao značajnu materijalnu štetu, zastoj u obavljanju poslovnih procesa i obveznika indirektnih poreza i Uprave za indirektno oporezivanje, od ključnog je značaja obezbijediti podršku nesmetanom funkcionisanju carinskog i poreskog informacionog podsistema IS UIO. U održavanje se pored neprekidnog rada svakog od podsistema IS UIO podrazumijevaju i ispravljanje uočenih grešaka, prilagođavanje svim planiranim promjenama u poslovnom okruženju, kao i dodavanje novih ili unapređenja novih funkcionalnosti u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Kada je u pitanju poreski informacioni podsistem potrebno je naglasiti da je u pitanju platforma od suštinskog značaja za normalno funkcioniranje sistema indirektnog oporezivanja. U pitanju je aplikativna platforma razvijena isključivo za potrebe Uprave za indirektno oporezivanje, prilagođena poslovnim procesima koji se odvijaju u sistemu indirektnog oporezivanja i implementirana u skladu sa zahtjevima koje je pred implementatora stavila Uprava za indirektno oporezivanje. Drugim riječima, ovo je jedinstvena aplikacija i ne postoji nijedna njena kopija koja se koristi u nekom drugom poreskom sistemu širom planete. Novi poreski softver je platforma koja se sastoji od dvije aplikacije.

Prva, koju koriste službenici Uprave za indirektno oporezivanje u svom svakodnevnom radu i tu govorimo oko 1500 korisnika aplikacije koji se istom služe na dnevnoj osnovi. Ona obuhvata sve poslovne procese koji su vezani za sistem indirektnog oporezivanja u BiH, što ovu aplikaciju čini kičmom poreskog podsistema u Informacionom sistemu UIO. Poreski podsistem podržava ključne poslovne procese, a to su: registracija obveznika indirektnog oporezivanja, kontrola obveznika indirektnog oporezivanja, evidencija poreskih prijava, sistem knjiženja finansijskih promjena na kartice obveznika, računovodstvo obveznika, sistem prinudne naplate sa pratećim procesima, sistem upravljanja dokumentima, sistem upravljanja predmetima (koji obuhvata preko 60 poslovnih procesa uokvirenih u predmete sa vlastitim procesnim tokom, na kojima se svakodnevno radi) i mnoge druge.

Druga, e-Portal aplikacija koju koriste obveznici indirektnog oporezivanja u BiH kako bi ostvarili komunikaciju sa Upravom za indirektno oporezivanje u domenu podnošenja poreskih prijava, pregleda vlastite kartice, davanja administrativnih ovlaštenja, podnošenja zahtjeva i razmjenu informacija sa Upravom za indirektno oporezivanje.

Cijela poslovna zajednica koja je u sistemu indirektnog oporezivanja u BiH, dakle oko 45.000 pravnih subjekata svakodnevno koriste i pristupaju aplikaciji.

Imajući u vidu sve što je rečeno, potrebno je da sistem odgovori na brojne zahtjeve koji se pred njega postavljaju. Da bi sve funkcionisalo na ispravan način i da bi sistem bio dostupan u svakom trenutku potrebno je da sistem kontinuirano funkcioniše uz 24 časovnu podršku.

Ono što je bitno istaknuti, u narednom periodu se očekuju značajne promjene u zakonskoj regulativi koje se dotiču kako carinske tako i poreske politike. Od 01.08.2022. godine počela je primjena novog Zakona o carinskoj politici, pušten je u rad Novi provozni softver, sistem za upravljanjem dokumentima unutar Uprave za indirektno oporezivanje, a u pripremi je uvođenje obavezne elektronski potpisane PDV prijave za sve obveznike indirektnih poreza uz korištenje kvalifikovane elektronske potvrde. Uprava za indirektno oporezivanje je u obavezi da prati domaće i EU zakonodavstvo iz oblasti indirektnog oporezivanja te svoje poslovne procese digitalizuje u skladu sa njima uz obezbjeđenje kontinuiteta održavanja softversko hardverske platforme Informacionog sistema UIO.

Dobivanjem statusa prvog i za sada jedinog sertifikovanog tijela za izdavanje kvalifikovanog digitalnog potpisa u BiH Uprava za indirektno oporezivanje je u obavezi da obezbjedi kontinuitet u izdavanju paketa kartica za sve poslovne i druge subjekte u BiH koje to žele. Veliki broj elektronskih servisa Uprave za indirektno oporezivanje sa obveznicima indirektnih poreza u BiH uz obezbjeđivanje kontinuiteta poslovanja sa poslovnom zajednicom i tendenciju daljnjeg povećanja broja servisa mora imati obezbjeđenu stalnu tehničku podršku. Pri tome treba imati u vidu i povećani broj zahtjeva za interkonektivnost i interoperabilnost Informacionog sistema UIO sa međunarodnim i BiH institucijama, tako da je neophodno obezbijediti podršku održavanja svih gore pobrojanih podsistema, kako bi Uprava za indirektno oporezivanje mogla kvalitetno i brzo da odgovori na novonastale promjene.

S obzirom da je od 01.08.2022. godine sa radom počeo i Novi provozni softver, radiće se na pripremi ulaska BiH u Konvenciju o zajedničkom provozu, od velikog značaja je i uspostavljanje interkonektivnosti sa sistemima drugih zemalja članica Konvencije o zajedničkom provozu putem CCN/CSI mreže, za koju je neophodno obezbijediti dodatnih 120.000 EUR na godišnjem nivou, sredstva koja je svaka od članica međunarodne konvencije u obavezi da samostalno obezbjedi. S obzirom da je Novi provozni softver počeo sa potpunom implementacijom u BiH i da se u narednom periodu očekuju izmjene i unapređenja kako postojećih funkcionalnosti, tako i uvođenje novih, potrebno je da UIO ispuni sve obaveze koje se zahtijevaju od svih članica Konvencije, što podrazumijeva i kontinuirano održavanje i unapređenje.

S obzirom na veliku količinu hardverske opreme koja je podrška radu Informacionom sistemu UIO potrebno je obezbijediti kontinuitet nabave licenci za održavanje sa podrškom proizvođača.

Novi Provozni softver (NCTS) je takođe važan za normalno funkcionisanje sistema indirektnog oporezivanja u BiH u dijelu sprovođenja Zakona o carinskoj politici u BiH. To je softverska platforma razvijena isključivo za potrebe UIO, prilagođena procesima koji se odvijaju u sistemu za indirektno oporezivanje u BiH i implementirana u skladu sa zahtjevima koje je definsala Uprava za indirektno oporezivanje u saradnji sa Delegacijom

EU. Drugim riječima, ne postoji nijedna njena kopija koja se koristi u nekom drugom carinskom sistemu širom EU i na nivou Konvencije. Softver je baziran na elektronskim procesima i elektronskom podnošenju provoznih deklaracija, pripremljen da omogući bolje upravljanje i kontrolu provoznog carinskog postupka. Zasniva se na elektronskoj razmjeni podataka putem elektronskih poruka svih učesnika u provoznom postupku, poruke zamjenjuju provozna dokumenta u papirnom obliku. Softverska platforma se sastoji od više aplikacija koje čine veoma kompleksan sistem, koji je integrisan u Informacioni sistem UIO. Sastavni dijelovi platforme su: provozna aplikacija, upravljnje provoznim garancijama, upravljanje ovlaštenim poslovnim subjektima, upravljanje korisničkim pravima, upravljanje 24 časovnom podrškom učesnicima u provoznoj carinskoj proceduri, upravljanje šifarnicima, upravljanje elektronskim porukama kao i upravljanje elektronskom komunikacijom između poslovne zajednice i Uprave za indirektno oporezivanje.

Novi Provozni softver takođe koriste službenici Uprave za indirektno oporezivanje u svom svakodnevnom radu, oko 1500 korisnika aplikacije na dnevnoj osnovi. Pored carinskih službenika, koriste je i deklaranti tj. špeditorske kuće u BiH radi podnošenja i upravljanja provoznim deklaracijama. Obraduje sve poslovne procese koji su vezani za sistem provoza u BiH, a koji je u skladu sa DGTAXUD i EU direktivama, što ovaj softver čini jednom od ključnih podsistema u Informacionom sistemu UIO, zaduženih za sprovođenje Zakona o carinskoj politici u BiH. Imajući u vidu da se promjene legislative i zahtjevi za nove funkcionalnosti sistema dešavaju na svakih 6 mjeseci potrebno je vršiti prilagođavanje softvera tim zahtjevima. Kompleksnost integracije ovog softvera sa sistemima koji se koriste u EU daju dodatnu odgovornost UIO kao organa nadležnog za sprovođenje politika iz oblasti indirektnog oporezivanja.

Bitno je naglasiti da je u njemu integrisana i obavezna upotreba digitalnih sertifikata i digitalnog potpisa kao preduslov za podnošenje provozne deklaracije i razmjenu poruka sa provoznim sistemima članica Konvencije o zajedničkom provozu.

Imajući u vidu sve što je rečeno, potrebno je da softver bude raspoloživ 24/7/356.

Carinski podsistem IS UIO se sastoji se od modula u kojima su grupisani specifični poslovni procesi iz oblasti carinske politike. Postojeći moduli koji se koriste su: modul računovodstva, modul za obradu carinskih deklaracija, modul selektiviteta, modul integrisane carinske tarife, modul za obradu poštanskih pošiljki, modul za nadzor sistema, modul za administraciju korisnika, modul za konfiguraciju sistema, modul za upravljanje referentnim tabelama. Takođe, sastavni dio carinskog podsistema je aplikacija za provoz kao i aplikacija za prijem i obradu zahtjeva zastupnika (ePoslovanje), zatim carinski portal i ePortal.

E-Poslovanje je aplikacija namijenjena za evidenciju pravnih lica koja posluju sa Upravom za indirektno oporezivanje putem postojećih elektronskih servisa tj. ugovora za korištenje nekog od servisa Uprave za indirektno oporezivanje, zastupnika pravnih lica i pripadajućih sertifikata koji se koriste za pristup ostalim podsistemima Informacionog sistema UIO, servisima i modulima. Aplikacija sadrži dio u kome se uređuju ugovori pravnih lica i vodi evidencija sertifikata i e-Zastupnika, i sadrži dio za podnošenje zahtjeva za: prijavu zastupnika, ažuriranje i odjavu. Prilikom podnošenja zahtjeva moguće je dodati dva sertifikata, sertifikat kojim će se zastupnik autentikovati, i sertifikat kojim će vršiti digitalno potpisivanje. Ključna je za povezivanje PKI infrastrukture, carinskog, posreskog i portala zajedničkog provoza vezano za digitalno potpisivanje.

Carinski portal, kao dio carinskog podsistema Informacionog sistema UIO dostupan je putem interneta za interne i eksterne korisnike. Eksterni korisnici kao što su fizička lica,

te carinski i poreski obveznici su u mogućnosti da putem portala pristupaju onlajn carinskoj tarifi BiH koja je preuzeta iz carinskog informacionog podsistema sa informacijama o carinskim stopama iz carinske tarife, carinskim stopama iz Odluke o suspenziji carinske tarife, carinskim stopama vezanim za međunarodne sporazume itd. Takođe, eksterni korisnici za svaku odabranu tarifnu oznaku mogu da koriste kalkulator dažbina koji je informativnog karaktera i daje približan obračun uvoznih dažbina za odabranu tarifnu oznaku, te prikazuje i dokumenta koja je potrebno priložiti prilikom carinjenja odabrane vrste robe (podaci iz posljednje verzije Objedinjenog spiska roba). Pretraživanje onlajn carinske tarife se vrši prema tarifnim oznakama ali i na osnovu teksta odnosno opisa iz carinske tarife. Na ovom portalu eksterni korisnici, koji imaju mogućnost da pristupaju carinskom informacionom sistemu, u okviru modula „E-learning“ moći će da pregledaju tehnička uputstva o načinu korištenja carinskog informacionog podsistema, te da u okviru najnovijih vijesti saznaju nove informacije o podsistemu. Takođe se elektronskim putem podnose zahtjevi za korisničke pristupe u Informacioni sistem UIO. Omogućeno je generisanje velikog broja različitih izvještaja koji će omogućiti efikasno i pravovremeno odlučivanje i djelovanje od strane carinskih službenika.

Uprava za indirektno oporezivanje ima vlastiti sistem upravljanja dokumentima (DMS - Document Management System) koji pored neophodnih licenci treba da ima podršku izvođača zbog potreba obezbjeđivanja rada svih implementiranih servisa koji se baziraju na bespapirnom poslovanju u Upravi za indirektno oporezivanje. Pokazao se kao koristan alat koji značajno može olakšati rad službenika i značajno ubrzati kretanje dokumentacije.

Uprava za indirektno oporezivanje je dana 12.05.2021. godine kod nadležnog ministarstva (Ministarstva komunikacija i transporta BiH, Ured za nadzor i akreditaciju ovjerilaca) upisana u registar ovjerilaca za izdavanje kvalifikovanih elektronskih potvrda kao jedina državna institucija ovlaštena za izdavanje kvalifikovanih elektronskih potvrda za potpisivanje elektronskih dokumenata sa pravnom snagom papirnog dokumenta.

Nakon dobijanja statusa ovjerioca za izdavanje kvalifikovanih elektronskih potvrda stvorene su tehničke i formalno-pravne mogućnosti da Uprava za indirektno oporezivanje izdaje kvalifikovane elektronske potvrde, te na taj način je stvorena mogućnost elektronskog potpisivanja bilo kojeg elektronskog dokumenta. S tim u vezi, Uprava za indirektno oporezivanje kontinuirano provodi aktivnosti na stvaranju potrebnih uslova za podnošenje elektronskih provoznih carinskih prijava, uvoznih i izvoznih carinskih prijava, digitalnom potpisivanju poreskih prijava, te pružanju drugih elektronskih servisa koji će u budućnosti olakšati poslovanje obveznicima indirektnih poreza kao i kompletnoj poslovnoj zajednici u BiH.

Imajući u vidu da je opredjeljenje Uprave za indirektno oporezivanje digitalizacija poslovnih procesa gdje god je to moguće, a sa ciljem olakšanja u funkcionisanju poslovne zajednice u BiH, odnosno sa ciljem olakšanja u ostvarivanju prava i obaveza učesnika u postupcima koji se vode kod Uprave za indirektno oporezivanje, prvenstveno obveznika indirektnih poreza, Uprava je maksimalno usmjerila ljudske i tehničke resurse kako bi se u što kraćem roku obezbijedile normativne i tehničke pretpostavke za informatizaciju što većeg broja poslovnih procesa, a što, između ostalog, podrazumijeva i obezbjeđenje uslova za prihvatanje elektronskih dokumenata koji su izdati od drugih subjekata, a koji su potpisani kvalifikovanim elektronskim potpisom. Jedan od neophodnih tehničkih preuslova da bi gore navedene aktivnosti bile realizovane je i nabavka Smart card paketa (fizičkog medija i pripadajućeg softvera) za izdavanje kvalifikovanih elektronskih

potvrda, kojeg sačinjavaju: smart kartica sa kvalifikovanom elektronskom potvrdom generisanom od strane Ovjerioca UIO, čitač smart kartice kao i middleware Smart card softver.

Uvažavajući činjenicu da je visina naknade za usluge izdavanja kvalifikovanih elektronskih potvrda koje vrši Ovjerilac UIO definisana Odlukom o utvrđivanju cijene usluga izdavanja i korišćenja kvalifikovanih elektronskih potvrda („Službeni glasnik BiH“, broj: 78/20) Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje te da je naplaćivanjem gore pomenute naknade u narednom periodu planirano značajno povećanje prikupljenih sredstava na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje po ovom osnovu, potrebno je obezbijediti novčana sredstva za nabavku neophodnih Smart card paketa u narednom periodu.

Odobranjem pomenutih sredstava za nabavku Smart card paketa ne samo da će se uložena budžetska sredstva višestruko vratiti nego će značajno biti unaprijeđen nivo usluga, te pojednostaviti i ubrzati poslovni procesi i pisana korespondencija poslovne zajednice sa Upravom za indirektno oporezivanje.

Oprema koja je instalirana na objektima Uprave za indirektno oporezivanje i graničnim prijelazima je dotrajala, te njeno održavanje zahtijeva znatne izdatke. Plan održavanja u 2023. godini, prema prioritetima, obuhvata:

- održavanje video nadzora,
- održavanje i servisiranje kolskih vaga,
- održavanje i servisiranje čilera, rashladnih komora, split sistema za hlađenje (klima uređaja);
- održavanje, servisiranje kotlovnica,
- održavanje, servisiranje vanjske rasvjete (kanderlaberi) i održavanje, servisiranje i zamjena rasvjetnih tijela nad nadstrešnicama i na graničnim prijelazima,
- održavanje i sanacija asfaltnih površina na graničnim prijelazima i carinskim terminalima,
- održavanje i sanacija instalacija (elektro, mašinskih, hidro i kanalizacionih), te građevinsko održavanje,
- održavanje i servisiranje liftova.

Na osnovu plana službenih putovanja organizacionih jedinica Uprave za indirektno oporezivanje za 2023. godinu procijenjeni troškovi smještaja i dnevnica po osnovu službenih putovanja iznose cca 800.000 KM. Imajući u vidu izvršenje na budžetskoj poziciji 6131-putni troškovi 2021. godine (219.875 KM), te izvršenje na dan 30.06.2022. godine (145.140 KM), Uprava za indirektno oporezivanje je za 2023. godinu planirala putne troškove u iznosu 520.000 KM, te uzimajući u obzir i ograničena sredstva za budžet nije iskazala zahtjev za dodatnim sredstvima.

Obuke zaposlenih

Uprava za indirektno oporezivanje provodi aktivnosti u vezi izrade Pravilnika o polaganju stručnog ispita za rad na poslovima indirektnih poreza, što je zakonska obaveza koja proizilazi iz člana 56. Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje.

S tim u vezi neophodno je planirati sredstva za održavanje obuka i polaganje predmetnog ispita, što podrazumijeva organizovanje obuka za najmanje četiri grupe po 30 polaznika.

Obuka podrazumijeva boravak na predavanjima u dva turnusa (4 sedmice + 2 sedmice) i polaganje 3-5 dana. Praktično to znači da za 120 polaznika treba obezbijediti troškove noćenja i boravka 50 dana. Pored toga, neophodno je planirati troškove boravka predavača, odnosno Komisije, kao i naknadu za iste (najmanje 8 članova Komisije i sekretar). S obzirom da je predmetni pravilnik tek u izradi i njegovo usvajanje se očekuje do kraja ove godine, to postoji mogućnost i drugačijeg organizovanja polaganja ovog ispita, ali očekujemo da bi sredstva planirana za ovaj vid odvijanja obuke bila dovoljna za realizaciju bilo kojeg načina polaganja ispita.

Što se tiče ostalih obuka, ističemo da je Internim procedurama planiranja i provođenja obuke zaposlenih u Upravi za indirektno oporezivanje broj: 01-02-2-1623-1/17 od 12.10.2017. godine predviđeno da se Godišnji plan i program obuka donosi krajem mjeseca novembra tekuće godine za narednu godinu na osnovu podataka o potrebama koje sačinjavaju rukovodioci osnovnih organizacionih jedinica. S tim u vezi, napominjemo da se u prethodnim godinama broj internih obuka kretao oko 25 obuka i u prosjeku 3 predavača po obuci, te u skladu s tim je neophodno i planirati sredstva, pri čemu je neophodno uzeti u obzir održavanje svake obuke u tri regionalna centra i Središnjem uredu (ovo iz razloga noćenja predavača, troškova korištenja službenog vozila i dnevnica).

Takođe, neophodno je obezbijediti sredstva za kotizaciju i boravak zaposlenih po pozivu drugih organizatora kao npr. obuke za licencirane računovođe, javnih nabavki i drugih obuka na koje se prijavljuju zaposleni.

Pored naprijed navedenog, u skladu sa zakonskom obavezom na koju je ukazalo i Ministarstvo bezbjednosti BiH kao koordinator, neophodno je obezbijediti i sredstva za održavanje obuke iz oblasti protivpožarne zaštite, koje obuke trebaju da prođu svi zaposleni, odnosno da se ispit obnovi na svake tri godine. U planu je da se u 2023. godini organizuje ovaj vid obuke bar za 600 zaposlenih.

Finansiranje rada Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje

U skladu sa članom 13. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03, 52/04, 34/07, 49/09, 32/13 i 91/17) u budžetu Uprave za indirektno oporezivanje posebno se planiraju troškovi Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. U 2023. godini za rad Upravnog odbora planirana su sredstva u iznosu od 585.000 KM od čega za:

- bruto plate 465.000 KM (za 14 zaposlenih),
- naknade troškova zaposlenih 62.000 KM (za 14 zaposlenih),
- materijalne troškove 58.000 KM (naknade članovima Upravnog odbora i ostali materijalni troškovi).

2. KAPITALNI IZDACI

Uprava za indirektno oporezivanje u 2023. godini planirala je kapitalna ulaganja u iznosu od 33.735.000 KM, od čega 26.000 KM iz prihoda ostvarenog prodajom stalne imovine.

Kroz osnovni budžetski zahtjev iskazana su kapitalna ulaganja u vrijednosti 9.024.000 KM, od čega 26.000 KM prihod od prodaje stalne imovine, a kroz aneks 24.711.000 KM.

2.1. Kapitalni izdaci-Osnovni budžetski zahtjev

U osnovnom budžetskom zahtjevu, planirana je:

- nabavka zemljišta za izgradnju pograničnih prijelaza (IPA projekat) 200.000 KM,
- izgradnja objekta za pogranični promet-dozvole, saglasnosti, infra struktura (izgradnja će se finansirati iz IPA projekata) 250.000 KM,
- izgradnja GP Klobuk i Zupci 3.500.0000 KM,
- izgradnja GP Čepikuće 625.000 KM,
- izgradnja-rekonstrukcija GP Brod 625.000 KM,
- nabavka sanitarnog kontejnera 100.000 KM,
- nabavka kontrolnih kućica 158.000 KM,
- nabavka kontrolnih kabina (visokih) 180.000 KM,
- nabavka namještaja 143.000 KM,
- nabavka kompjuterske opreme 200.000 KM,
- motorna vozila 26.000 KM (prihod od prodaje stalne imovine)
- nabavka elektronske opreme 36.000 KM,
- nabavka mašina, uređaja i alata 80.000 KM,
- nabavka ugrađene opreme 263.000 KM,
- nabavka inventara 18.000 KM,
- nabavka stalnih sredstava u obliku prava 2.620.000 KM (sporazum o razumijevanju sa UNCTAD-om – Asycuda World 1.500.000 KM, nabavka serverskih Windows i ostalih licenci 120.000 KM, informacioni podsistem za finansijsko upravljanje 1.000.000 KM).

Izgradnja graničnog prijelaza Klobuk i Zupci

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Crne Gore su dana 07.10.2010. godine potpisale Sporazum između Vijeća ministara BiH i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za međunarodni promet koji je ratifikovan od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine na 12. sjednici održanoj dana 15.09.2011. godine i Odluka o ratifikaciji navedenog Sporazuma je objavljena u („Službeni glasnik BiH- Međunarodni ugovori“ broj 09/11).

Pored naprijed navedenog Sporazuma, Predsjedništvo BiH je na 59.sjednici od 27.07.2009. godine donijelo Odluku o ratifikaciji Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Crne Gore o provođenju graničnih provjera na zajedničkim graničnim prijelazima („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“ broj 7/09) u kojem je između ostalog definisano područje zajedničkog graničnog prijelaza, obavljanje graničnih provjera, mjesto za obavljanje graničnih provjera i druga pitanja i za nadzor za provođenje ovog sporazuma određeno je Ministarstvo bezbjednosti BiH.

U svrhu realizacije odredbi ovog sporazuma Vijeće ministara BiH i Vlada Crne Gore su pripremile nacrt Aneksa Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Crne Gore o provođenju graničnih provjera na zajedničkim graničnim prijelazima u kojima su predložene lokacije zajedničkih graničnih prijelaza za međunarodni putnički i robni saobraćaj. Predloženim aneksima na navedeni Sporazum predviđene su četiri zajedničke lokacije i to: Šćepan polje-Hum u Šćepan polju-Crna Gora, Vračenovići-Deleuša u Vračenovićima-Crna Gora, Ilino Brdo-Klobuk u Klobuku-BiH, Sitnica-Zupci u Zupcima-BiH, u cilju pojednostavljenja zajedničkih graničnih kontrola na zajedničkim graničnim prijelazima.

Aneksom Sporazuma predložene su zone zajedničkih prijelaza i određeno je da nadležni organi strana potpisnica obezbijede za potrebe nadležnih službi BiH i Crne Gore prostore za Graničnu policiju i Upravu carina adekvatne površine, zajednički prostor, dvostruke kontrolne kabine, kolsku vagu koja će se zajedno koristiti, prostor za inspekcijski nadzor (veterinarski i fitosanitarni) i drugi odgovarajući prostor neophodan za vršenje zajedničke granične kontrole.

Kako su navedenim Sporazumom i aneksom granični prijelazi Klobuk i Zupci određeni kao zajedničke lokacije na BiH strani, da bi UIO realizovala preuzete obaveze Vijeća ministara BiH, neophodno je iz budžeta obezbijediti finansijska sredstva za realizaciju navedene obaveze, odnosno izgradnju graničnog prijelaza Klobuk i Zupci, kao zajedničke lokacije.

Za višegodišnji projekat izgradnje GP Klobuk i Zupci planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 5.500.000 KM, i to iz budžeta za 2022. godinu 2.000.000 KM i iz budžeta za 2023. godinu 3.500.000 KM.

Izgradnja GP Čepikuće

Izgradnja međunarodnog graničnog prijelaza za putnički promet Čepikuće u opštini Ravno bila je planirana programom kapitalnih ulaganja za period 2021-2023. godina.

Kako Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2021. godinu nije usvojen, niti su bila raspoloživa sredstva za nova kapitalna ulaganja u 2021. godini, usvajanjem Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2022. godinu (usvojen 30.06.2022.godine), operativnim planom za raspored odobrenih sredstva za kapitalne izdatke u budžetu Uprave za indirektno oporezivanje, odnosno namjenskom strukturom izdataka za nabavku stalnih sredstva odobrena su sredstva za aktivnosti na izgradnji graničnog prelaza Čepikuće u iznosu od 375.000 KM.

Budžetskim zahtjevom za 2023. godine planirana su dodatna sredstva od 625.000 KM kako bi se obezbijedila ukupna sredstva od 1.000.000 KM, koliko je trenutno procjena potrebnih sredstva za izgradnju graničnog prijelaza Čepikuće.

Uprava za indirektno oporezivanje je poduzela aktivnosti kako bi se izgradnja GP Čepikuće realizovala kao višegodišnji projekat.

Izgradnja-rekonstrukcija GP Brod

Rekonstrukcija postojećeg međunarodnog graničnog prijelaza za putnički i robni promet Brod u istoj opštini takođe je bila planirana programom kapitalnih ulaganja Uprve za period 2021-2023. godina. Iz istih razloga koji su navedeni za izgradnju GP Čepikuće ista nisu bila raspoloživa za GP Brod. Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2022. godinu, operativnim planom za raspored odobrenih sredstva za kapitalne izdatke u budžetu Uprave za indirektno oporezivanje, odnosno namjenskom strukturom izdataka za nabavku stalnih sredstva predviđena su početna sredstva za aktivnosti na rekonstrukciji ovog graničnog prijelaza u iznosu od 375.000 KM.

Budžetskim zahtjevom za 2023. godine planirana su dodatna sredstva od 625.000 KM kako bi se obezbijedila ukupna sredstva u iznosu od 1.000.000 KM za rekonstrukciju GP Brod, kolika je procijena u ovom momentu za potpunu rekonstrukciju graničnog prelaza i ostale infrastrukture na istom (sanacija objekta, proširenje saobraćajnica, sanacija nadstrešnice i sl.)

Uprava za indirektno oporezivanje je poduzela aktivnosti kako bi se rekonstrukcija GP Brod realizovala kao višegodišnji projekat.

Izgradnja graničnih prijelaza za pogranični promet (IPA)

U budžetu za 2022. godinu odobreno je 500.000,00 KM na ime „Izgradnja GP za pogranični promet (IPA)” za nabavku zemljišta za granične prijelaze za pogranični promet.

Uprava za indirektno oporezivanje već dug vremenski period planira sredstva u budžetu za obezbjeđenje zemljišta, projektne dokumentacije i osiguranje dozvola kao preduslov za izgradnju graničnih prijelaza na 28 lokacija za pogranični promet imajući u vidu potrebe i zahtjeve Granične policije. U skladu sa navedenim, Uprava za indirektno oporezivanje će i u budžetskom zahtjevu za 2023. godinu planirati razliku potrebnih sredstava u iznosu od 1.450.000 KM (1.200.000 KM za eksproprijaciju zemljišta i 250.000 KM za pripreme radnje do početka izgradnje objekata), obzirom da je u DOB-u za 2023-2025 godina procijenjeno da će ukupno biti potrebno za ovu namjenu obezbijediti 2.150.000 KM kako bi se stekli preduslovi za osiguranje sredstava i nastavilo sa daljim apliciranjem kod IPA fondova za izgradnju gore navedenih graničnih prijelaza za pogranični promet.

Uprava za indirektno oporezivanje je poduzela aktivnosti kako bi se navedeni projekat realizovao kao višegodišnji projekat.

Integrirana analitička platforma informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje

Uprava za indirektno oporezivanje je krenula u potpunu digitalnu transformaciju svojih poslovnih procesa i u posljednje dvije godine unaprijedila elektronsku komunikaciju sa poslovnom zajednicom u BiH. U cilju nastavka poboljšanja svojih usluga, a u skladu sa obavezama koje mora da ispuni Uprava za indirektno oporezivanje ide u dalju implementaciju digitalnih usluga prema svojim klijentima. Takođe, Uprava za indirektno oporezivanje mora da u skladu sa brojnim reformskim aktivnostima, među kojima su najznačajnije implementacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanje BiH u EU, Strategija unapređenja poštovanja propisa u oblasti indirektnih poreza za period 2019-2021, Strategija komunikacija UIO za period 2021-2023, Srednjoročni plan rada UIO za period 2021-2023, preporukama Kancelarije za reviziju u institucijama BiH kao i Odjeljenja za internu reviziju Uprave za indirektno oporezivanje i dalje nastaviti rad na poboljšanju digitalnih usluga prema poslovnoj zajednici u BiH i svim drugim korisnicima usluga Uprave za indirektno oporezivanje.

U tom smislu Uprava za indirektno oporezivanje je nastavila aktivnosti ka modernizaciji Informacionog sistema izradom novih softverskih aplikacija za poslovne procese koji do sada nisu bili integrirani u Informacioni sistem Uprave za indirektno oporezivanje, povećala integraciju postojećih aplikacija Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje, povećala sigurnost pristupa Informacionom sistemu Uprave za indirektno oporezivanje kao i sigurnost podataka u Informacionom sistemu Uprave za indirektno oporezivanje, te unapredi kompatibilnost i interoperabilnost Informacionog sistema Uprava za indirektno oporezivanje sa EU sistemima iz oblasti carina i poreza.

U savremenom poslovnom okruženju podaci predstavljaju sve veću vrijednost i upravljanje podacima je od suštinskog značaja za efikasnost u radu Uprave za indirektno oporezivanje, kao i realizaciju brojnih reformskih aktivnosti u skladu sa domaćim i EU zakonodavstvom koje su u obavezi da se uvedu u Upravi za indirektno oporezivanje. Imajući to u vidu, jasna je neophodnost razvoja i implementacije analitičkog rješenja koje

će za cilj imati konsolidaciju podatka o indirektnom oporezivanju nastalih u aplikacijama Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje. Da bi Uprava, kao institucija koja raspolaže sa velikim brojem podataka, kvalitetno izvršila reformske aktivnosti, neophodno je izraditi infrastrukturne i softverske pretpostavke, što će biti realizovano projektom „Integrisana analitička platforma Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje“. Korištenjem nove integrisane analitičke platforme rukovodioci u Upravi će moći na kvalitetan način donositi starteške odluke zasnovane na analizama iz nove platforme, koja će značajno unaprediti dosadašnje analize dijelom automatske ili poluautomatske iz razloga djelimične integrisanosti Informacionog sistema Uprave, a koja treba da pređe u potpunu. Tako se smanjuje rizik od greške uzrokovane ljudskim faktorom, povećava tačnost i pouzdanost svih analitičkih aktivnosti koje su pored niza prednosti ključne za izradu planova kontrola obveznika indirektnih poreza na kvalitetniji način. Potpuna integracija dobivena izradom nove platforme će značajno povećati kvalitet i efikasnost rada u smislu prikupljanja i raspodjele indirektnih poreza, smanjenja prevara u provođenju zakonskih odredbi iz oblasti indirektnog oporezivanja, kao i u skladu sa novonastalom situacijom omogućiti siguran rad službenicima Uprave uz poštovanje svih propisanih epidemijoloških i drugih mjera na očuvanju zdravlja zaposlenih u Upravi i klijenata koji koriste usluge Uprave.

Dokumentom okvirnog budžeta, Instukcijom broj 1 za period 2021.-2023. godina, odnosno period 2022.-2024. godine koju je Uprava prema budžetskom kalendaru, dostavila MFiT BiH date su početne procjene planiranih budžetskih rashoda za naredne tri godine. U okviru Programa „Razvijanje informacionog sistema u cilju automatizacije poslovnih procesa“, a kojeg programa je rukovodilac pomoćnik direktora Sektora za informacione tehnologije, planirana je nabavka predmetnog softvera i to u periodu 2021-2022 godina, odnosno u periodu 2022.-2024. godine u ukupnom iznosu od 10 miliona KM.

Odjeljenje za internu reviziju Uprave za indirektno oporezivanje u svom Izvještaju o reviziji upravljanja situacijom u doba nesreće izazvane pandemijom virusa Corona od strane Operativnog štaba Uprave za indirektno oporezivanje, akt broj: 01/2-50-3-69-71-2/20 od 08.05.2020. godine, dalo je preporuke koje se trebaju realizovati u relativno kratkom roku, kao i preporuke za čiju realizaciju je potrebno vrijeme i značajna finansijska sredstva, a to su prije svega sledeće preporuke:

- Izraditi plan kontinuiteta poslovanja Uprave za indirektno oporezivanje, kako bi Uprava bila u mogućnosti da se na pravilan način suoči i obezbijedi kontinuitet poslovanja u kriznim situacijama, kao što je pandemija ili stanje neke druge prirodne nesreće;
- Izraditi informacioni podsistem u informacionom sistemu – podsistem za vanredne situacije, koji će automatizovati sve procese koji se vode u vanrednim situacijama izazvane vanrednim stanjem u zemlji, radi efikasnijeg praćenja realizacije mjera i preporuka, te blagovremenog preduzimanja neophodnih aktivnosti u vanrednim situacijama, u svrhu efikasnijeg rada Uprave. Takođe je potrebno kroz ovaj podsistem omogućiti rad Uprave potpuno elektronski sa udaljenih lokacija u svrhu obezbjeđivanja procesa rada Uprave u dijelu poslovnih procesa koji moraju imati kontinuitet bez obzira na situaciju u državi.

Slijedom gore navedenog Uprava je prilikom izrade budžetskog zahtjeva za 2021. godinu u okviru Programa „Razvijanje informacionog sistema u cilju automatizacije poslovnih

procesa“ u Aneksu budžetskog zahtjeva planirala I fazu realizacije ovog projekta u iznosu od cca 5 miliona KM (druga faza u iznosu od cca 5 milina KM je bila planirana u 2022. godini).

Uprava je u okviru aktivnosti na izradi Strategije unapređenja upravljanja javnim finansijama za period 2021-2025 godina institucija BiH, nosilac aktivnosti vezanih za **Stub II-Prihodi od indirektnih poreza**, kroz Mjeru tri - Jačanje administrativnih i operativnih kapaciteta UIO, pored drugih aktivnosti, planirala i aktivnost - Izrada i provođenje plana kontinuiteta poslovanja sa ciljem da se jasno uredi procedure postupanja u Upravi u vrijeme pandemije i epidemije širenja zarazne bolesti, te drugih stanja prirodne nesreće.

Nova aplikacija bi obuhvatila i oblasti računovodstveno-knjigovodstvenih poslova, robno – materijalnog knjigovodstva, upravljanja ljudskim resursima, upravljanje javnim nabavkama, unaprećenje svih vrsta plaćanja i unapređenja elektronskih usluga sa finansijskim institucijama. Postojeće aplikacije u podsistemima Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje biće podignite na najveći mogući stepen integracije sa novim aplikacijama, čime će se smanjiti troškovi održavanja Informacionog sistema Uprave.

Integrisana analitička platforma Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje će automatizovati određene poslovne procese u Upravi koji nisu digitalizovani, što je korak dalje u digitalnoj transformaciji Uprave koja treba da prati aktuelne trendove najmodernijih administracija u informaciono – tehnološkom smislu. Podizanje nivoa elektronske komunikacije i uvođenje novih e-servisa sa poslovnom zajednicom BiH , kao rezultat uvođenja nove platforme, ubrzava put BiH ka članstvu u EU.

Projektni zadatak koji će biti osnov za izradu softvera definisan je od strane Radne grupe imenovane Rješenjem direktora UIO broj: 01-02-2-740/21 od 05.03.2021.godine.

Shodno gore navedenom, Uprava za indirektno oporezivanje je poduzela aktivnosti na izradi Prijedloga Odluke o odabranju višegodišnjeg projekta „Integrisana analitička platforma Informacionog sistema Uprave za indirektno oporezivanje“, procijenjene vrijednosti 10.000.000 KM.

2.2. Kapitalni izdaci-Aneks budžetskog zahtjeva

Kroz aneks je iskazan zahtjev za kapitalnim izdacima u vrijednosti od 24.711.000 KM i to:

- nabavka zemljišta i projektne dokumentacije za potrebe izgradnje graničnih prijelaza za pogranični promet (izgradnja će se finansirati iz IPA projekata) 1.000.000 KM,
- izgradnja objekta za smještaj zaposlenih u Upravi za indirektno oporezivanje i Graničnoj policiji na aerodromu u Banja Luci 1.000.000 KM,
- izgradnja objekta na aerodromu u Sarajevu 6.000.000 KM,
- nabavka sanitarnih kontejnera 350.000 KM,
- nabavka kontrolnih kućica 30.000 KM,
- nabavka kontejnera 300.000 KM,
- nabavka opreme 5.491.000 KM (namještaj 156.000 KM, oprema za prenos podataka i glasa 14.000 KM, motorna vozila 1.620.000 KM, elektronska oprema 1.806.000 KM,

fotografska oprema 19.000 KM, mašine urađaji alati 1.329.000 KM, ugrađena oprema 477.000 KM, laboratorijska oprema 70.000 KM),
-nadogradnja poreskog informacionog podsistema 1.500.000 KM,
-integrisana analitička platforma IS UIO 4.000.000 KM,
-rekonstrukcija i investiciono održavanje 5.040.000 KM (rekonstrukcija GP Šepak 2.500.000 KM, investiciono održavanje GP za robni i pogranični promet 1.000.000 KM, dogradnja prostora za skenere GP Rača, Izačić i Gradiška 150.000 KM, LED rasvjeta na 9 graničnih prijelaza 1.390.000 KM).

Izgradnja objekta za smještaj zaposlenih Uprave za indirektno oporezivanje na aerodromu u Sarajevu

S obzirom na obim putničkog i robnog prometa koji se odvija preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo, te činjenicu da zaposleni Uprave za indirektno oporezivanje i graničnih kontrolnih organa na Međunarodnom aerodromu Sarajevo rade u neuslovnim objektima (limeni kontejneri), potrebno je obezbijediti adekvatan objekat za rad.

Prema iskazanim potrebama za nesmetano funkcionisanje rada zaposlenih Uprave za indirektno oporezivanje i graničnih kontrolnih organa objekat od cca 900 m² bi bio zadovoljavajući. Dakle, potrebno je obezbijediti zemljište od cca 3000 m² i izgraditi objekat od cca 900 m².

Ukupna vrijednost projekta, shodno kretanjima cijena na tržištu, procjenjuje se na 6.000.000 KM.

Sistem video nadzora

Uprava za indirektno oporezivanje u 2019. godini realizovala je instaliranje sistema video nadzora na graničnim prelazima na 37. lokacija za što je utrošeno 2.491.302 KM. Kako bi se sistem video nadzora instalirao i na, projektom predviđene ostale lokacije, te po potrebi izvršila nadogradnja instaliranog sistema u 2023. godini potrebna su sredstva u iznosu 1.500.000 KM.

Za održavanje sistema video nadzora u 2023. godini potrebna su sredstva u iznosu od 1.600.000 KM.

Rekonstrukcija GP Šepak

Rekonstrukcija postojećeg graničnog prelaza Šepak je planirana programom kapitalnih ulaganja Uprave za period 2023-2025. godina. Budžetskim zahtjevom za 2023. godine planirana su sredstva u iznosu od 2.500.000,00 KM za rekonstrukciju GP Šepak kolika je procijena u ovom momentu za potpunu rekonstrukciju graničnog prelaza i infrastrukture na istom (sanacija kontejnera, sanacija nadstrešnice, rasvjete, infrastrukture i sl.), a sve u cilju modernizacije kapaciteta za funkcionisanje postojećeg graničnog prelaza shodno Pravilniku o standardima i uslovima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza Sl.gl.br.43/17.

Detaljna struktura kapitalnih ulaganja data je u tabelama i izvještajima u prilogu.

Sudski sporovi

Kako je Instrukcijom broj 2 od budžetskih korisnika zatraženo da budžetski korisnici koji imaju sudske sporove u kojima se pojavljuju kao tužena strana, prilikom planiranja budžeta, rade procjenu rizika za sudske postupke koji su u toku, a koji bi mogli stvoriti potencijalne obaveze za budžet, te da te informacije dostave MFiT BiH u svrhu što efikasnijeg načina planiranja budžetskih sredstava za ove svrhe Odjeljenje za pravne poslove je dostavilo informaciju da predmetna sredstva nije moguće planirati i to iz razloga što nije moguće predvidjeti koji sudski sporovi neće biti riješeni u korist Uprave za indirektno oporezivanje kao tužene strane, odnosno nije moguće predvidjeti u kojem predmetu će nastati obaveza koju treba platiti.

S tim u vezi ističemo da Odsjek za normativno pravne poslove trenutno postupa u:

- a) 31 parničnom predmetu naknade štete u kojoj je Uprava za indirektno oporezivanje tužena strana, ukupne vrijednosti spora 21.879.500,60 KM, od čega je u 7 predmeta sudska odluka donesena u korist Uprave za indirektno oporezivanje ukupne vrijednosti spora 1.499.100,90, zatim 3 predmeta u kojima sudska odluka nije donesena u korist Uprave za indirektno oporezivanje vrijednosti spora 287.794,22 KM, te 21 predmet za koji još nije donesena sudska odluka, ukupne vrijednosti spora 20.092.605,48 KM.
- b) predmetu Pravobranilaštva BiH, u pravnoj stvari tužioca „ALPEN-MIT“ d.o.o. Široki Brijeg protiv tužene BiH radi naknade štete v.sp.3.761.016,60 KM.
- c) 54 parnična predmeta u kojima je Uprava za indirektno oporezivanje tužena strana (postupanje po Nalogu direktora od 28.05.2019. godine) ukupne vrijednosti spora 1.947.835,22 KM, od čega u 5 predmeta ukupne vrijednosti spora 109.500 KM, iako sudska odluka nije donesena u korist Uprave za indirektno oporezivanje, Uprava je obavezana samo na isplatu troškova parničnog postupka, a ne i na označenu vrijednost spora, zatim u 22 predmeta u kojima je sudska odluka donesena u korist Uprave za indirektno oporezivanje ukupne vrijednosti spora 375.233,70 KM, dok u 27 predmeta ukupne vrijednosti spora 1.463.101,52 KM sudska odluka još nije donesena.

Pored gore navedenog, Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 3 P 006452 11 P od 28.11.2013. godine, Uprava za indirektno oporezivanje je obavezana da tužiocu Vladi Republike Srpske-Ministarstvu finansija RS isplati iznos od 15.004.650,53 KM sa zakonskom kamatom počev od dana 18.06.2013. godine do konačne isplate (iznos kamate je dostigao iznos glavnog duga). S obzirom da predmetna presuda nije izvršena u ostavljenom roku, Pravobranilaštvo Republike Srpske je pokrenulo postupak radi prinudne naplate dosuđenog iznosa, koje je započelo dana 24.05.2018. godine, sa računa koji pripadaju sistemu Jedinственог računa na koji Uprava za indirektno oporezivanje, shodno Zakonu o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", broj: 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17), prikuplja prihode od indirektnih poreza i ostalih prihoda i taksu, a kojom prilikom je izvršena pljenidba sredstava u ukupnom iznosu od 4.662.767,95 KM.

U protekle četiri godine Uprava za indirektno oporezivanje je redovno i detaljno informisala Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje o predmetnoj presudi i o problemima koji su nastali djelimičnim prinudnim izvršenjem, kako je gore navedeno, te tražila od Upravnog odbora rješavanje problema nemogućnosti izvršavanja povrata sredstava sa depozitnih računa za osiguranje duga, kao i same predmetne presude.

Iako je Uprava za indirektno oporezivanje, kao dužnik uspjela dokazati da sredstva na kojim je vršena pljenidba nisu sredstva koja pripadaju Upravi za indirektno oporezivanje, te je posredstvom Pravobranilaštva BiH kao njenog zakonskog zastupnika doneseno 7 odluka Suda BiH o odlaganju izvršenja rješenja Suda BiH broj: S1 3 I 019671 16 I 2 od 28.09.2016. godine, a posljednjom odlukom je usvojen prijedlog dužnika i odgođeno provođenje do 11.06.2023. godine, to i dalje nije riješeno osnovno pitanje izvršenja rješenja Suda BiH broj: S1 3 I 019671 16 I 2 od 28.09.2016. godine, kao i povrat već zapljinjenih tuđih sredstava sa depozitnog računa, što predstavlja veliki rizik za nesmetano funkcionisanje Uprave za indirektno oporezivanje.

Prilozi:

- Izveštaji iz BPMIS,
- Tabele uz budžetski zahtjev prema Instrukciji broj 2,
- Tabelarni pregled budžetskog zahtjeva.

Dostaviti:

- Naslovu
- Kabinetu direktora
- ☺Sektoru za poslovne usluge (02/4-1)
- Arhiva

DIREKTOR

Miro Dzakula
Dr. Miro Dzakula